

Vastaus Sirpa Kauppinen ja 15 muun valtuutetun aloitteeseen seksuaalisen häirinnän vähentämiseksi kouluissa

VD/10662/00.02.00.03/2022

KK/MS/TK-P/KP/MT

Sirpa Kauppinen sekä 15 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Koululaisiin kohdistuva seksuaalinen häirintä on lisääntynyt viime vuosina merkittävästi: Kouluterveyskyselyssä seksuaalista häirintää koki tytöistä 2019 kolmannes ja 2021 kyselyssä jo puolet. Seksuaalikasvatus auttaa nuoria hahmottamaan omat ja muiden koskemattomuuden rajat. Se ehkäisee ja vähentää häirintää ja edistää hyvinvointia, vähentää häpeää ja ehkäisee psyykkiseen ja fyysiseen terveyteen liittyviä riskejä.

Yksi toimiva malli on ollut seksuaaliterapeutin vetämä yksittäinen tunti pienryhmissä 5 ja 8 luokkalaisille, mutta malleja on muitakin.

Ehdotamme, että koulutoimi selvittää mahdollisuuksia seksuaalikasvatukselle häirinnän vähentämiseksi.”

Kaupunginvaltuusto 19.9.2022 § 14

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Valtuutetut ovat ottaneet esille tärkeän kouluterveyskyselyn esille nostaman tilanteen seksuaalisen häirinnän kokemuksen osalta. Kouluterveyskyselyssä asiasta on kysytty yläkoululaisilta sekä toisen asteen opiskelijoilta vuosina 2019 ja 2021. Kysymys on mukana kouluterveyskyselyssä myös vuonna 2023. Kysymys on teeman ”Kasvu ympäristön turvallisuus” alla ja siitä on muodostettu useita indikaattoreita. Kyselyn tuloksia voi tarkastella Vantaan kaupungin nettisivuilla. Aiheesta ei ole vielä pitkää aikasarjaa, mutta jo kahden mittausvuoden aikana kokemukset erityisesti tytöillä ovat nousseet.

Seksuaalikasvatus kuuluu perusopetuksessa alaluokilla ympäristöopin kokonaisuuteen ja yläkoulussa terveystiedon opetukseen. Sitä käsitellään kulloinkin oppilaan kehitystason mukaisesti siten, että ympäristöopin opetussuunnitelmassa sisältönä on tunnistaa omat henkilökohtaiset rajat sekä oppia suojaamaan omaa yksityisyyttä. Yläluokilla terveystiedon opetuksessa perehdytään seksuaalisuuteen. Opetuksessa käsitellään valtuutettujen esille ottamia teemoja kuten seksuaaliterveyttä.

Perusopetuksen 2022–25 yhtenä strategisena painopisteenä on hyvinvointi. Jokaisella koululla on tehty ja otettu käyttöön hyvinvoinnin vuosikellot sekä suunnitelma säännöllisesti, vähintään kerran kuukaudessa, toteutettavasta tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisesta. Lisäksi 7. luokkaiset pilotoivat lukuvuotena 2022–23 tunne- ja vuorovaikutustaitojen 0,5 vuosiviikkotunnin lisäopetusta.

Kaikki hyvinvoinnin vuosikellon teemat vahvistavat oppilaiden hyvinvointia ja kehittävät heidän mielenterveystaitojaan. Painopiste on tunne-, vuorovaikutus- ja läsnäolotaidoilla, joita harjoitellaan läpi vuoden. Hyvinvoinnin vuosikellossa opeteltavat taidot ovat ennaltaehkäiseviä mielenterveystaitoja, jotka vahvistavat oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia, tukevat oppimista, lisäävät yhteisöllisyyttä ja auttavat oppilaita kiinnittymään kouluun.

Yhtenä teemana hyvinvoinnin vuosikelloissa ovat turvataidot, joiden avulla lapset ja nuoret voivat puolustaa omia rajojaan sekä pitää huolta itsestään. He oppivat kunnioittamaan omaa ja toisten ihmisarvoa ja kehoa. Turvataitojen avulla lapset ja nuoret saavat valmiuksia suojella itseään väkivallan, häirinnän ja kiusaamisen tilanteissa. Ja ehkä myös välttää niitä. Turvataitokasvatus rohkaisee lapsia ja nuoria kertomaan huolistaan ja peloistaan aikuisille, joihin he luottavat. Lapset ja nuoret oppivat luottamaan itseensä toimijoina, kun saavat mallin ja harjoitusta siitä, miten toimitaan häirintätilanteissa.

Vantaan perusopetuksen oppilailla on käytössään Someturva. Someturva on palvelu, johon oppilas voi ilmoittaa sosiaalisessa mediassa kohtaamiaan tilanteita, jotka mahdollisesti täyttävät rikoksen tai häirinnän kriteerit. Vantaalaiset oppilaat ovat tätä kautta ilmoittaneet mm. Snapchatissa, WhatsAppissa sekä TikTokissa kokemastaan seksuaalisesta häirinnästä. Someturvan kautta oppilas saa toimintaohjeita ja apua.

Perusopetuksessa on tällä hetkellä käytössä useita malleja sekä valmista materiaalia turvataitojen opettamiseen ja opetusta toteutetaan eri oppilaineissa ja useiden eri toimijoiden osalta. Oppilaille on annettu väyliä seksuaalisesta häirinnästä ilmoittamiseen sekä koulun aikuisille että someturvan kautta myös halutessaan nimettömästi verkon välityksellä, erityisesti silloin kun häirintää koetaan verkossa. Vaikka kouluterveyskyselyn tulokset ovat häirinnän osalta vakavia, ne myös tuovat esille sen, että oppilaat tunnistavat nyt entistä paremmin häirintätilanteet. Vantaalla perusopetuksessa on lisätty sekä turvataitokasvatusta, tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta, että tarjottu aikuisille kertomisen lisäksi kanava tuoda esille ja saada ohjeita tilanteisiin, joissa häirintä tapahtuu verkossa. Pyrimme jatkossakin näillä nyt käyttöön otetuilla keinoilla vaikuttamaan oppilaiden turvallisuuteen sekä edistämään myös tervettä seksuaalikasvatusta ja omien rajojen tunnistamista. Pyrimme näillä keinoin koulun omien turvallisten aikuisten kanssa käsittelemään tätä aihetta. Sisältö on jaettu eri toimiin, jolloin työssä mukana on useita koulun kasvattajia ja opettajia.

Vantaalla työtä tehdään aktiivisesti myös muilla toimialoilla ja palvelualueilla. Lapsiystävällinen kunta -työssä väkivallan ja häirinnän ehkäisy on nostettu yhdeksi tavoitteista kaikissa kaupungin tiloissa ja yksiköissä.

Haluamme kiittää valtuutettuja tämän tärkeän asian esilletuomiseksi myös poliittiseen keskusteluun.

Kaupunginhallitus 30.1.2023 § 21

Kasvatuksen ja oppimisen apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Sirpa Kauppiselle ja 15:lle muulle allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Sirpa Kauppisen ja 15 muun valtuutetun aloite seksuaalisen häirinnän vähentämiseksi kouluissa

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Perusopetuksen johtaja Ilkka Kalo, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)